

Slovensko delavstvo svojemu kralju

Ko se v svetu majejo temelji družbe in ko so v razvezi meje mnogih držav in v nevarnosti svoboda narodov, zlasti malih narodov, je naša država doživela velik dogodek. Na prestol vladarjev naše domovine je stopil naš mladi kralj Peter II. Zvest svetlim tradicijam svojih prednikov v junaških prizadevanjih in v trpljenju za svobodo svojih narodov, zvest zlasti svojemu velikeму očetu Aleksandru Zedinitelju je prevzel nase v teh viharnih časih težko nalogo, ohraniti domovino v časti svobodno in nedotaknjeno. Dne 27. marca 1941 je prevzel krmilo države v svoje roke s sledečim proglasom:

SRBOM, HRVATOM IN SLOVENCEM!

V tem težkem trenutku za naš narod sem se odločil, da prevzamem v svoje roke kraljevsko oblast. Kraljevi namestniki, ki so razumeli moje upravičene pobude, so takoj sami podali ostavko. Moja zvesta vojska in mornarica sta se mi takoj stavili na razpoložanje in že izpolnjujeta moja povelja.

Pozivam vse Srbe, Hrvate in Slovence, da se zberejo okrog prestola. To je najzanesljivejši način, da se v teh težkih prilikah ohrani red na znotraj in mir na zunaj.

Mandat za sestavo vlade sem dal armijskemu generalu Dušanu Simoviću.

Z vero v Boga in bodočnost Jugoslavije pozivam vse državljane in vse oblasti v državi, da vrše svojo dolžnost do kralja in domovine.

Peter II.

V večnih božjih načrtih je bilo, da naj mladi Kralj v teh usodnih časih, obdan od ljubezni narodov in zvestobe državljanov, prevzame nase neizbežno breme. Iskreno želimo, da bi Vsemogočni ljubljenu vladarju stal ob strani pri vršenju njegovih dolžnosti in ga navduševal s svojo modrostjo. Želimo tudi, da bi vladar imel pri svojih poslih modrih svetovalcev, katerih pravičnost in poštenost bodi zasidrana v večnih božjih postavah.

Slovensko narodno delavstvo je naš pokret vedno vzgajal v zvestobi do Kralja in domovine in mu zato to delavstvo tudi prisega svojo udanost. V usodnih časih dajemo na razpolago mladem vladarju vse svoje fizične in duševne sile. Trdno strnjeni v slovensko narodno celino s to celino prosimo najvišjega vladarja vsega sveta, Vsemogočnega Boga, da dá narodnemu kralju v blagor domovine dolgo in srečno življenje in svoj sveti blagoslov. Polni čiste ljubezni do naroda in države in z njo združene zvestobe do mladega vladarja kličemo ob prevzemu njegovih vladarskih poslov:

ŽIVEL KRALJ, ŽIVELA SVOBODNA MOČNA JUGOSLAVIJA, SKUPNA DOMOVINA SVOBODNIH NARODOV SRBOV, HRVATOV IN SLOVENCEV!

Po začrtani poti

Nasprotniki nacionalnih delavskih pokretov so vsak pretresljaj v državi vedno razlagali v svoj prid. Vsaka sprememba vlade naj bi po njihovih razlagah bistveno spremenila notranji položaj v upravljanju skupne domovine in naj bi seveda bistveno uplivala tudi na razvoj delavsko-organizacijskih prilik.

Ko je Stojadinović izgubil oblast, so razni delavski internacionalni pokreti mislili, da je za nje prišel čas, da dvignejo svoje glave. Ko je potem Cvetkovičeva vlada parkrat doživela razne spremembe, so vselej smatrali, da so se spremembe izvršile v njihov prilog. Prav živo se še spominjamo zlasti tistih dni, ko je naš pok. voditelj dr. Anton Korošec ležal na mrtvaškem odru. Zguba velikega voditelja za slovenski narod, je za te ljudi, ki jim je internacionalizem več kakor lastni narod in skupna domovina, pomenila takrat velik in srečen dogodek. Pokazalo se je,

kako zelo so se zmotili in to že v nekaj dneh...

Razume se, da prevratni levičarski elementi v svojih internacionalnih stremljenjih niso mogli tudi preko velikih dogodkov pretekega tedna, da ne bi delavstva begali in ga varali s pripovedovanjem, da je sedaj prišel njihov čas.

Gotovo pa je le eno. Vse spremembe gredo vspešno s težnjami, ki zasledujejo poglobitev nacionalne zavesti. Ne more biti niti govora o tem, da bi zdravemu nacionalnemu stremljenju v delavsko organizacijskem življenju moglo vstati trajno nenaklonjeno razpoložanje na tistih mestih, ki so za usodo naroda in države posebej odgovorni. V nobenem pokretu, zlasti pa ne v delavskem organizacijskem pokretu ni in ne sme biti odločilna osebnost, ki je slučajno morda dobila v roke vodstvo, ampak je odločilna le smer, stvarno delo in ideja usmerjenost. Po pri-

likah, ki nastajajo v zvezi z višjimi interesi cele države in narodnih enot, se mora spreminjati v delavsko organizacijskih gibanjih vse tako, kakor to zahtevajo ti višji interesi.

Če se državnemu vodstvu posreči prebroditi nevarnost vojnih zapletljivosti in tako ohraniti domovino svobodno in nedotaknjeno, je gotovo, da se bo smer delavsko nacionalnih pokretov razvijala v onem pravcu, ki smo ga mi že zdavnaj nakazali.

Slovinci imamo Zvezo združenih delavcev, ki v celoti sledi slovenskim nacionalnim smernicam in mora tako v razvoju stvari tvoriti za bodočnost jedrno celico, okrog katere naj se zberejo vsi, ki čutijo resnično narodno in državotvorno. Hrvatje imajo svoj Hrvatski radnički savez. Tako kakor ZZD v Sloveniji, stopa HRS nerazdruženo z narodnim vodstvom na Hrvatskem.

V Srbiji so posebne politične prilike. Narod se doslej ni mogel zediniti okrog enotnega vodstva. Komur se je pač posrečilo priti do oblasti, ta je vodil njegovo usodo. Po našem gledanju je bilo to tako, ker je bilo v vrstah tistih, ki

(Nadaljevanje na drugi strani.)

IZ CENTRALE

VPOKLICI NA OROŽNE VAJE

Kakor smo dali našim podružnicam in njihovim odbornikom navodila v zadnji okrožnici, danes ta navodila samo obnavljamo. Vsi podružnični odbori oziroma njihovi predsedniki naj takoj skilčejo svoje seje, na katerih naj določijo najprej namestnike za vse tiste odbornike, ki so bili vpoklicani na orožne vaje, nato pa naj določijo tudi namestnike za vse tiste odbornike, ki so vojaški dolžnosti podvrženi, dasi so še doma. Nato sporočite naši centrali naslov enega odbornika iz vsake podružnice, ki ni podvržen vojaški dolžnosti, in bomo lahko njemu pošiljali vso pošto za podružnico, dokler ne minejo te izredne razmere.

Dolžnost vsakega odbora je, da vzdržuje s tistimi odborniki, ki so bili na orožne vaje vpoklicani, stalne pismene stike.

Dopisujte vsaj 14 dnevno vsaj vsak mesec pošljite tem odbornikom glavna poročila o delu organizacije! Naslove podružničnih odbornikov, ki so pri vojakih pošljite tudi centrali! Za strnjeno naših vrst naj ne bo nobena žrtev prevelika. Vse člane in odbore prosimo, da naprej vneto delajo za delavstvo in organizacijo.

Drugo leto strokovne šole

Zadnjega marca smo zaključili teoretični del drugega letnika strokovne šole Delavske zbornice. Dva meseca so mladi fantje zajemali v njej znanja in spodbude za praktično organizacijsko delo med slovenskim delavstvom. 18 fantov je iz dneva v dan marljivo sedelo za šolskimi pultji, študiralo predelano tvarino in v praksi preizkušalo na debatnih večerih, na delavskih sestankih, v organizacijskih vajah svoje pridobljeno znanje.

Dnevni red šole je bil strog in je od učencev mnogo zahteval. Vstajali so zgodaj zjutraj, nato so se udeleževali skupne službe božje in v skupni molitvi prosili božjega blagoslova za delo čez dan. Šola jih je popolnoma okupirala. Samo uradnih predavanj je bilo dnevno povprečno pet ur. Izven teh so fantje poslušali skoro vsak dan praktična predavanja v večernih urah. Dan se je zaključil s skupno večerno molitvijo.

V strokovni šoli so bili sledeči učenci:

1. Anžič Albin, zidar iz Bizovika,
2. Bizovičar Valentin, tekstilec iz Škofje Loke,
3. Divjak Ernest, tekstilec iz Žalca,
4. Gajšek Karel, zidar Ljubljana,
5. Gajšek Ivan, zidar iz Celja,
6. Govše Franc, papirniški delavec iz Gornjega Kašlja
7. Kremljak Andrej, lesni delavec iz Vrhovcev,
8. Kos Alojzij, les. del., iz Nazarja,
9. Lasnik Zdravko, rudar iz Mežice,
10. Mol Anton, tekstilec iz Senčurja,
11. Mrzlikar Jože, usluž. ECŽ iz Ljubljane,
12. Lavrih Ivan, rudar iz Črne poti,
13. Petelin Janez, zidar Ljubljana,
14. Rogljek Jože, čevljar, iz Tržiča,
15. Rrfolja Jože, lesni del., iz Verda,
16. Sevinšek Ludvik, viničar iz Ljutomeru,
17. Vrhnjak Karel, tekstilec iz Maribora,
18. Žabkar Alojzij, lesni del., iz Rečice pri Bledu.

(Nadaljevanje s prve strani.)

so se oprijemali trenutno odločujočih faktorjev premalo resničnega pokretaštva in vse preveč osebnih ambicij in iskanja tudi osebnih materialnih dobrin. Narod je to čutil, bil po vsaki izpremenci za eno razočaranje bogatejši ter je tako tudi več ali manj nujno zapadal razkrajevalnim silam. Tako je tudi mogoče razumeti, da je na beograjski univerzi in med srbsko mladino sploh tako zelo razpasena komunistična usmerjenost.

Novo prilike v Srbiji zahtevajo, da se tamkajšnji resnični nacionalni voditelji delavskih vrst med seboj sporazumejo in ustvarijo po zgledu Slovencev in Hrvatov za svoj teritorij srbski nacionalni delavski pokret. Srbski delavec samo čaka na to, v vrstah Jugorase pa jih je med tistimi, ki so bili izven Beograda mnogo, ki prav gledajo in prav delajo in ki zaslužijo zaupanje delavstva tudi še za bodočnost. Kako bodo okrog sebe zbrali potem vse srbsko nacionalno delavstvo in v njim pomagali sgraditi lepšo bodočnost svojega naroda in skupne države, je prepuščeno njihovi svobodni taktiki. Gotovo je, da bodo morali svoje delo več ali manj postaviti na osnove srbske narodne skupnosti in v tej skupnosti potem uveljaviti interese delavskega stanu.

V treh svobodnih narodih morajo biti vodilni trije nacionalni pokreti, ki iz sebe zberejo radi skupnih interesov na federativnih osnovah zgrajeno skupno vodstvo.

Če nam Bog ohrani mir, bomo šli gotovo po gori začrtani poti. Morda bo tu in tam treba kakšnega popravka, nove prilagoditve. Morda nastanejo tudi krajše ali daljše motnje v razvoju stvari. Gotovo pa je, da v naši državi ni prostora za internacionalizem sploh, posebno pa ga ne more biti za komunizem ali boljše vizem. Zato naj govorjenje naših nasprotnikov nikogar ne bega. Imamo svoj program, svojo jasno začrtano pot in zagotovljeno zmago v našem geslu:

Bog, stan, narod!

31. marca so fantje polagali izpite čez predelano tvarino. Sedaj jih čaka praktična preizkušnja zunaj na terenu, če jim jo bodo razmere dovoljevale.

Zadnji dan so se po izvršenih izpiti sestali učenci strokovne šole s svojimi profesorji in z vodstvom šole na

Druga poravnalna razprava z Združenimi papirnicami končala brezuspešno

Večve dne 31. marca 1941.

Danes dopoldne se je vršila v Ljubljani druga poravnalna razprava v sporu, ki je nastal med podjetjem Združene papirnice Vevče-Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani in med tamkaj zaposlenim delavstvom. Delavstvo so na razpravi zastopale Zveza združenih delavcev, Jugoslovanska strokovna zveza in Narodna strokovna zveza, ter obratni zaupniki. Navzoč je bil tudi zastopnik Delavske zbornice v Ljubljani.

Takoj v začetku razprave je pooblaščen zastopnik podjetja podal izjavo, da je upravniki svet papirnic sklenil, da načeloma odklanja vsake razgovore o povišanju plač. Delavstvo oz. njegova delegacija se je temu odklonilnemu stališču podjetja zelo začudila, to na zlasti radi tega, ker smo pred par dnevi čitali v dnevnem časopisju javno objavljeno bilanco podjetja, ki izkazuje lepe milijone čistega dobička v preteklem letu. Ako vpoštevamo samo čisti dobiček in ne tudi novih investicij v podjetju, tedaj se moramo odklonilnemu stališču še bolj čuditi.

Zastopniki delavstva, zlasti glavni zaupnik in zastopnik Delavske zbornice so apelirali na podjetje naj vendar upošteva delavske zahteve preden bi bilo delavstvo primorano poslužiti se skrajnih korakov. Svoje predloge za zvišanje kakor tudi za ostalo ureditev delovnih odnosov je delavska delegacija podprla s tehtnimi in številčno dokazanimi podatki. Pri vseh dosedanjih razpravah s tem podjetjem sta bili obe stranki edini, da se poslužujeta indeksa Narodne banke, pri tem mezdnem gibanju pa se je podjetje naenkrat postavilo na stališče, da je ta indeks nepravilen in da naj se upošteva indeks Benka Grada iz Zagreba. Ko se je delavstvo temu stališču podjetja končno prilagodilo in izračunalo, da znaša povprečni zaslužek vevškega papirničarja približno 900.— din manj mesečno kakor pa znaša povprečni življenjski indeks Benka Gra-

Težave slovenskega delavstva

(Nadaljevanje in konec.)

Imamo štiri velika središča kovinarstva. To so Jesenice, Celje in Maribor. Med njimi so le Jesenice pravi industrijski kraj. Na samih Jesenicah je odpadlo 45.9% celokupnega prebivalstva na kovinarstvo. Nasprotno pa je današnja Velika Ljubljana štela le 5.8% kovinarjev, Maribor 9% in današnje Veliko Celje 14.6%, kar pomeni zelo veliko vlogo celjskega kovinarstva. Ljubljana je sicer močno središče kovinarstva, ali ta ni velikih tovarn, ampak so številna majhna podjetja. Sploh je za Ljubljano značilno, da nima velikih tovarn in da ima samo eno tovarno, ki ima nad 500 delavcev — tobačno tovarno.

Važna razlika je tudi v tem, da je v jeseniškem področju kovinska industrija osredotočena tako rekoč v enem samem podjetju, v navedenih treh mestih pa gre za večje število manjših podjetij. Pri manjših podjetjih je tudi mogoč dnevni dotok delavstva z bližnje okolice, kar zlasti vidimo na mariborskem področju, kjer je industrija te vrste nameščena večinoma po okoliških občinah, kjer živi n. pr. v občini Studenci 38.5% ljudi od te panoge, podobno je pri Celju in pri Ljubljani, kjer precej kovinarjev odpade še na občine Dev. Mar. Polje, Ježica, Št. Vid in Medvode.

Imamo pa tudi več manjših intenzivnih kovinarskih središč, kjer se kovinarstvo ni vezalo na gospodarsko funkcijo mest, temveč na staro železarsko tradicijo, ki pa se ponekod prilagodila moderni industrializaciji. Tak središča so Kropa, Kamna gorica, Tržič (fužinarji), Guštanj, Muta, Slov. Bistrica. V teh krajih je kovinarska stroka dominantna.

skupni poslovljni večerji. Med vsemi je vladala prav družinska vzajemnost. Učenci so povdarjali svojo hvaležnost Delavski zbornici za ustanovitev strokovne šole in zato, da so imeli sami priliko v njej dobiti potrebnega znanja. Obljubili so, da bodo zvesti načelu Bog, stan, narod delali v slovenski skupnosti za lepše čase delavskega stanu in naše skupne narodne države.

da za 4 člansko družino. Kot odgovor na te ugotovitve je zastopstvo podjetja na razpravi odgovorilo, da nima nikakih pooblastil za pristanek na kakršenkoli povišek.

Na razpravi je bilo ugotovljeno, da je delavstvo upoštevalo v letu 1937 slabo konjunkturo podjetja in je pristalo takrat na znižanje svojih prejemkov, kljub izredno težkemu položaju, v katerem se je delavstvo nahajalo. Delavstvo je takrat pokazalo, da popolnoma razume, da brez podjetja in njegove stabilnosti tudi delavstvo nima eksistence. Podjetje pa je sedaj, ko se delavstvo nahaja v izredno težkem položaju, dalo zelo slab odgovor na takratno delavsko razumevanje s tem, da je vsako izboljšanje plač načeloma odklonilo.

Tudi zastopnik oblasti g. Jarc je posredoval, da naj podjetje vendar pristane vsaj na del delavskih zahtev. Ker pa je tudi njegovo posredovanje ostalo brezuspešno se je delavska delegacija na predlog ZZZ odločila, da predlaga podjetju pristanek na razsodišče. Zastopniki podjetja so izjavili, da nimajo od Upravnega odbora kakšnih tozadevnih pooblastil. Radi tega je delavska delegacija stavila podjetju skrajni rok 4 dni, da ji sporoči pristanek na razsodišče ali njegovo odklonitev.

Takoj ko prejmejo delavci ta odgovor se bodo sestali na skupen sestanek na katerem bodo zastopniki organizacij prepustili delavcu samemu, da odloči kakšnega načina borbe za doseg svojih pravic se bo poslužilo. Ko pošljamo te vrste v javnost si dovoljujemo javnost opozoriti na popolnoma odklonilno stališče, ki ga je podjetje zavzelo na eni strani, ter na javno objavljeno bilanco o zaslužku podjetja oziroma o njegovem čistem dobičku. Delavstvo tem potom ponovno apelira na podjetje da pristane na njegove upravičene zahteve, saj mora v teh izrednih časih nositi delavstvo itak prekomerna bremena.

Ta vrsta industrije spada med težko industrijo, ki zaposluje starejšo, le zrelo moško delavno silo. V tej stroki pa imajo delavci tudi najboljše plače. Povprečna mesečna plača jeseniškega kovinarja znaša 1700 din na mesec. Minimalna dnevna plača znaša 40 din na dan, to je plača pomožnih delavcev. Srednja plača kvalificiranega delavca znaša od 56 do 65 din na dan. Dobra plača pa znaša dnevno 90 din z nadurami tudi do 120 din dnevno. Kranjska industrijska družba ima namreč 8 razredov in po njih se uvrščajo delavski zaslužki. Glavno merilo za uvrstitev je storitvena kvalifikacija, pomembna pa so tudi osebne zveze, nadarjenost, spretnost itd. Kranjska industrijska družba zaposluje na Jesenicah in Javorniku 3600 delavcev in 400 uradnikov.

GOZDNO ŽAGARSKA INDUSTRIJA

Omenili smo že, da v naših kmetijskih obratih zavzema gozd dve petini površine. Slovenija je dežela gozda. Zato je razumljivo, da mora biti hkrati območje krepke lesne idustrije. To je prav za prav naša prva idustrijska panoga, ki zaposluje v dobi dobre konjunktore do 20.000 ljudi. Leta 1939. je bilo pri OUZD prijavljenih 12.102 delavcev iz lesne stroke. Poudariti pa moramo, da v Sloveniji dve tretini oseb, ki delajo v gozdovih, ni prijavljenih v zavarovanje. Iz tega vidimo, da številka 20.000 drži. Pri tem pa moramo omeniti, da je pri nas razmeroma malo prav lesne idustrije in obrti in da večina delavstva odpade na one obrate za prvo obdelavo lesa, ki daje šele polfabrikate. Zelo mnogo ljudi za-

posluje sekanje v gozdu ter tesanje hlodov pa prevoz na žage. Po vsej deželi je mnogo žag, ki delajo na malo, predvsem za kmetstvo uporabo. Žag bo pri nas približno 2000. V primiri s lesnim bogastvom, ki je pri nas doma, je ta idustrija pri nas še malo razvita. Največji delež na gozdnožagarski idustriji imajo pri nas okraji na gozdnatem alpskem in kraškem svetu, to so Gornji grad z 9.7%, Logatec z 8.2% Kranj (s Škofjo Loko) s 7.5%, Radovljica s 6.9% in Dravograd s 6.7%, najmanjšega pa okraji v panonskem pasu, kjer ima okraj Murska Sobota le 0.68%, Lendava 0.95% in Ptuj 0.97% prebivalstva zaposlenega pri lesu.

Mezde gozdnega delavstva so podvržene mnogoterim spremembam in so odvisne zgolj od dobre ali pa slabe konjunktore. Z minimalno mezdo mora jo drvarji pri idustrijskih podjetjih prejeti najmanj po 4.75 na uro, Zaslužek je zelo nestalen tudi zaradi tega, ker so delavci zelo odvisni od vremena. Tako jim skoraj vsak teden odpade kak dan.

Delovni čas je različen. Pri akordantih traja od zore do mraka. Poleti znaša ta delovni čas 12 — 16 ur dnevno, pozimi pa 8 — 10 ur dnevno. Mezdno delo traja 8—11 ur dnevno, največ od 6. ure zjutraj 18. ure zvečer. Opoldne imajo eno uro počitka.

Delo v tej stroki je izredno naporno pa tudi zelo nevarno za življenje in zdravje delavcev. V gozdno-žagarski idustriji je bilo v minulem letu 776 obratnih nezgod, v idustriji za predelavo lesa pa 143. Tudi število smrtnih nezgod je bilo v tej panogi najvišje.

OSTALE INDUSTRIJSKE SKUPINE

Tako smo v kratkem obdelali naše največje idustrijske skupine. Rudarstvo je omejeno le na nekaj po prirodi utemeljenih področjih. Rudarstvo je leta 1931. preživljalo v Sloveniji 27.791 ljudi, t. j. 2.4% vsega prebivalstva. Od tega je bilo 9547 aktivnih zaposlencev. Ogromna večina našega rudarstva je omejena na naše premogovnike in na svinčni rudnik v Mežici. Za te kraje je rudarstvo poglavitna gospodarska panoga. Trboveljsko področje samo saj preživlja 15.300 ljudi, in sicer v občini Trbovlje 10.389, Zagorje 2044, Ržišče 1184, Sv. Krištof pri Laškem 1032, Dol 651. Ostali premogovniki precej zaostajajo: Zabukovica vzdržuje 933 ljudi, Senovo pri Rajhemburgu 1312, Leše 704, Št. Janž na Dol. 585. Kočevje 383, velenjski rudnik lignita oskrbuje 1591 rudarjev s svojci, kar pomeni 15.6% vsega prebivalstva Velenja z okolico. Mežiški svinčni rudnik nudi eksistenco 2679 ljudem, t. j. 48.9% vsega prebivalstva v občini Črna in Mežica.

Aktivnih zaposlencev je v tej panogi 34.3%, vzdrževancev pa 65.6%. V tem se zrcali velika proletarizacija rudarskih krajev, ki so jim pri nas do neke mere slični samo kraji s težko kovinsko idustrijo. Razloge smo že navedli.

Veliko število delavstva pri nas zaposluje tudi idustrija kamenja in zemlje, ki je v minulem letu zaposlovala 5544 delavcev. Prav tako ima mnogo delavcev stavbinska stroka (5630 delavcev).

Velik kader tvorijo tudi služkinje, katerih je samo pri OUZD bilo prijavljenih 9219. Jih je pa brez dvoma veliko več, ker je mnogo gospodinj, ki svojih služkinj ne prijavljajo.

MARKSISTIČNI LETAKI.

Kar dežuje raznih šapirografiranih in tiskanih levičarskih letakov. Na vse sloje se obračajo komunistični odrešeni in jim obljublajo paradiz. Seveda so letaki polni laži, potvar, zavijanja, demagogije in lažnih prerokb. Toda slovenski delavec v poplavi teh letakov utonil ne bo. Preveč je razsoden, preveč prevdaren, da bi nasedal takim glasnikom. Večina delavcev, ki take letake pobira raztrošene po tovarnah in cestah, letakov niti ne prebere. »Se ne spleča«, pravijo, ko take letake prinašajo v pisarno ZZZ. Tudi pri nas jih običajno nihče ne bere. Imamo dosti drugega bolj koristnega in potrebnega dela.

Naša borba - naša rast

Maribor

Pri nas imamo še več podjetij, ki svojemu delavstvu ne plačujejo minimalne mezd. Pred kratkim se je v naši podružnici ZZZD včlanil delavec iz kartonažne tovarne Benčina in drug v Mariboru ter nam pripovedoval čudovite razmere, ki vladajo v tem podjetju. Delavke morajo priti vsak dan v tovarno vprašat, če je delo, po več ur čakati na delo in si iz skladišča same vsak trenutek donošati potrebno blago in to za akordni zaslužek. Tudi med tednom se večkrat dela preko 8 ur, kakor tudi ob nedeljah in praznikih, za akordni zaslužek, ki pa je mnogo nižji od minimalne mezd. Običajno delajo tukaj po dve in dve delavki skupno in prejmejo tudi za izvršeno delo, mezd, po dve v eni izplačilni kuverti. Imamo v rokah izplačilno kuverto na kateri je razvidno, da sta prejeli dve delavki tedensko mezd v znesku 55.—din, od tega pa so odteli še bolniške prispevke 13.25 (din, tako, da je prejela vsaka izplačanih 20.87 din — za en teden dela! Ker so postajale razmere res že neznosne, so se delavke vse organizirale v naši ZZZD in nas prosile za posredovanje. Zastopniki naše organizacije so takoj posredovali in zahtevali doplačilo minimalne mezd za vse delavke za 3 leta nazaj. Zastopnik podjetja je se tega krčevito branil in pravi, če vztrajamo pri naši zahtevi, bomo s tem podjetje uničili in bo prisiljeno, da se preseli na jug itd. Podjetniku pač še ni zadosti, da je izkoriščal naše uboge delavske pare v Mariboru, še na jugu bi jih rad! Takim podjetjem bi morala oblast postaviti komisarije, podjetnike same pa poslati na prisilno delo!

Naša podružnica ZZZD je zopet priborila lep uspeh delavkam v kartonažni tovarni Benčina in drug v Mariboru. Dosedaj so imele delavke plačilo v akordu, ki pa ni odgovarjalo minimalni mezdi ter so večkrat same prosile, da se jim akordne postavke zvišajo, ostalo pa je vse samo pri obljubah. Zastopnika naše organizacije in DZ sta se zglasila pri podjetniku ter zahtevala doplačilo minimalne mezd za 3 leta nazaj. Sklenil se je sporazum, po katerem dobe delavke k minimalni mezdi doplačan znesek 19.850.—din, tako, da so nekatere dobile na različni preko 2000 din. Akordne postavke se bodo sedaj določile v sporazumu z našo organizacijo, sklenila pa se bo v najkrajšem času tudi kolektivna pogodba, ki bo urejevala delovno in plačilno razmerje. Dosežena poravnava je vsekakor lep uspeh naše organizacije, kateri so delavke zelo hvaležne, posebej še, ker ostanejo vse naprej v službi in ne bo zaradi tega nobena odpuščena.

V tovarni barvnih travok in indigo papirja Copic Avgusta v Mariboru prejema sedaj zaposleni delavci, po našem posredovanju, minimalno mezd. Ker pa niso bili varnostni in higienski predpisi v tej tovarni v redu, smo predlagali pregled po Inšpekciji dela. Inšpekcija dela je sedaj določila, da morajo imeti delavci pri mešanju barv zaščitne maske, vse stene v tovarniških prostorih se morajo prebeliti, električna napeljava se mora premestiti pod omet in za delavce se mora napraviti posebna kopalnica. Ko pa je dobilo podjetje dosatvljen ta nalog, je naročilo nekemu delavcu, naj sporoči vsem zaposlenim, da imajo z današnjim dnem odpoved in da bo podjetje »začasno« prenehalo z delom (dokler se stvar ne pozabi, samo, da se ne zadosti predpisom Inšpekcije dela). Zadevo smo javili oblasti.

Maribor — gradbeni

V nedeljo, dne 23. t. m. se je vršilo v dvorani Delavske zbornice lepo zborovanje stavbinskega delavstva. Uvodoma je poročal o organizacijskih zadevah tovariš Bombek, predsednik podružnice, nakar je dal besedo tov. Mastinšku, da poroča, kako daleč se pogajanja za zvišanje mezd stavbnemu delavstvu, o podpornem fondu in o novo osnavljajoči se zadrugi. Tovariš Mastinšek je poročal, da je povišanje mezd stavbnemu delavstvu nujno z ozirom na silni porast draginje in da so se že vršila tozadevna pogajanja na Kr. banski upravi. Naša organizacija ZZZD, kjer je največ gradbenega delavstva včlanjenega, si zelo prizadeva, da čim prej pride do uspelega zaključka. Tov. Mastinšek je tudi toplo priporočil vsem gradbenim delavcem, da pristopijo kot člani k podpornemu fondu, iz katerega bodo lahko črpali podporo, kadar je bodo res tudi najbolj potrebni. Poslovnik bo treba na prihodnjem občnem zboru še nekoliko spremeniti, da bo fond res tudi odgovarjal našim krajevnim razmeram in potrebam. Pri nas se snuje tudi Nabavna zadruga, katere člani bodo lahko postali vsi člani ZZZD, torej tudi stavbinci. Vse življenjske potrebe bodo lahko stavbinci

kupovali v naši zadrugi mnogo ceneje, vstop pa bo omogočen vsakomur, ker bo znašal delež samo 40.—din, plačljiv v 2 obrokih.

Ob koncu je bila še sprejeta resolucija, da se pogajanja za zvišanje mezd gradbenim delavcem čim prej uspešno zaključijo.

Pobrežje pri Mariboru

Naznanjamo tem potom vsem članom, da nas je zapustil tajnik tov. Lešnik Jože ter je njegovo tajniško mesto prevzel tovariš Holc Anton. Tov. Lešniku Jožefu želimo na novem službenem mestu v Slovenjem Gradcu obilo uspeha in zadovoljstva!

Ker se začneja stavbena sezona in bomo stopili zopet na delo naj nam vsak naš član pripelje še vsaj enega! Naj ne bo stavbe in ne podjetja, kjer bi ne bilo uslužbenih naših članov! Odstranimo že enkrat strankarske mržnje ter pojdemo na delo ramo ob rami pod zaščito naše organizacije ZZZD! Saj ta je najmočnejša in brani našo eksistenco najboljše!

Hoče

V naši občini imamo tovarno za izdelovanje čokolade »Sana«, kjer je bilo doslej zaposlenih okrog 80 delavk. Po posredovanju našega zastopnika ZZZD smo sicer dobile minimalno mezd, vendar pa se je uvedla neka čudna praksa zaradi prekoračnega dela. Delati smo morale dnevno po 12 ur in še več, v soboto pa smo dobile izplačano samo normalnih 48 ur. Ko pa je tovarna za nekaj časa prenehala z delom, pa smo dobile vsak teden v soboto plačo za normalnih 48 ur toliko časa, da so bile napravljene nadure izčrpane. To pa nikakor ni v skladu z zakonom in je naša organizacija ZZZD, kjer smo vse delavke včlanjene, že v pogajanjih, da se nam razlika za nadure izplača. Res je, da se nas je sililo v tovarni, da smo morale delati po 12 ur na dan in ob nedeljah in praznikih za normalno mezd, vendar je to proti zakonu. Neki gospod (ime za danes še zamolčimo) nam je celo dejal, da če nam to ne paše, pa naj gremo »šrapnele« delat! Delavka.

Kranj

Naša podružnica si je v zadnjih letih hudega boja z nasprotnikom pridobivala ugled in zaupanje med delavstvom in to ne samo med tekstilnim, marveč tudi med ostalimi strokami.

V Kranju čaka ZZZD še polno dela in tega se sedanji odbor zaveda, zato vse delovanje ureja po smotrnem načrtu.

Sestanki organizacijskih zaupnikov se vršijo redno vsak četrtek popoldne od dveh do štirih.

V sedanji poslovni dobi se je ugotovilo, da so člani, z malimi izjemami, zaostali na članarini. Prosimo jih, da se zglasijo v naši pisarni in čim prej izvrše svojo dolžnost do organizacije!

Sedanji odbor je uvedel dežurno službo. Zato morete vsak dan od štirih popoldne do sedmih zvečer dobiti zaželjene informacije in vlagati svoje pritožbe. Vsako spremembo poslovnih ur bomo pravočasno javili.

Jesenice

Pomanjkanje sladkorja. — V petek, dne 21. t. m. zvečer je na posebnem sestanku, ozir. širši seji okr. JRZ in MJRZ, poročal tudi jeseniški župan g. Tine Markeš o delu prehranjevalnega odbora za Jesenice.

Delavstvo bo posebno zanimalo to, kar je g. župan omenil glede sladkorja. Sladkorja imamo v državi toliko, kakor v mirnem času. Za mesec maj je radovljiški okraj zaradi umljivih prevoznih težav konec februarja prejel samo toliko sladkorja, da bi prišlo, če bi ga prav vsega razdelili, na osebo 1½ kg. Po nalogu okrajnega prehranjevalnega odbora v Radovljici je pa smela vsaka občina dati na osebo samo 1.25 kg. Ostanek 0.25 kg je namenjen za slaščičarne, kavarne, gostilne in druge podobne obrate. Na Koroški Beli so kljub navodilu okrajnega prehranjevalnega odbora dajali na osebo 1½ kg. To je rotilo v sosednih občinah mnogo kritiziranja. Toda prihodnji mesec bo Koroški Beli toliko sladkorja, kolikor ga je preveč izdala, manjkalo. V prihodnje se bo sladkor delil brez nakaznic.

Jarše

Na praznik sv. Jožefa se je delavstvo podružnic Domžale, Groblje, Jarše zbralo, da skupno proslavi god svojega patrona, zaščitnika delavcev, sv. Jožefa.

Ob ½9 se je brala sv. maša na čast sv. Jožefu in so se udeležili vsi delavci. Ob ½10 pa je tov. Veider začel sestanek. Kot prvi govornik je nastopil misijonar č. g. Lenček. Poudaril je pravilno pojmo-

vanje verske miselnosti v ZZZD s praznovanjem tega praznika.

Drugi govornik, akademik g. Borštnar Janez nam je na načelu — resnica nad vse — prikazal one zmote, v katere je zašlo današnje delavstvo.

Zastopnik centrale tov. Jan pa nam je v jedrnatih besedah nakazal pomen našega gesla: Bog, stan, narod.

Po sestanku se je razvila še strokovna debata.

Ob 12 je tov. Veider sestanek zaključil v splošno zadovoljstvo vseh.

Vrhnik

V nedeljo 30. III. se je vršil sestanek lesnega delavstva. Predsednik Telban Franc, je pričel sestanek ob 3 uri popoldne ob navzočnosti vseh članov.

Po kratkih uvodnih besedah je podal besedo zastopniku centrale, ki je v enournem govoru orisal pomen organizacije za delavstvo. Člani so pozorno sledili izvajanjem zastopnika centrale in so ga večkrat prekinili z odobravanjem. V tem govoru je točno nakazal da si bo delavstvo le potom svoje strokne strokovne organizacije izboljšalo svoj skrajno mizerni položaj. Organizacija se zaveda dolžnosti do svojega članstva, prav tako se morajo zavedati člani dolžnosti do organizacije in jih vestno izvrševati. Članstvo je pokazalo, da zna biti disciplinirano in je pokazalo veliko borbenost in razumevanje za strokovno organizacijo. Škoda je le, da še ni vse delavstvo v Vrhniskem okraju prišlo do tega spoznanja, kot ti ki so organizirani v ZZZD in bi tako skupno in enotno povdarili naše upravičene zahteve, ki jih imamo napram našim industrijem. Tako bi napravili konec izkoriščanju kakor tudi konec grobe kršitve socialne zakonodaje po naših obratih.

Tovariši, tako naprej v organizacijo in naše zahteve se bodo uresničile! Živela borba!

Javornik - Koroška Bela

V nedeljo dne 6. aprila t. l. se vrši širša seja, v prostorih pri Belcjanu na Javorniku. Seja se prične ob 9. uri dopoldne, ker je seja nujna so s tem vabljeni vsi člani; posebnih vabil ne bomo pošiljali.

Nova Štifta

Sporočamo vsem članom, da bosta tovariša blagajnika Pikel pd. Bajtež in Potočnik pd. Mlinarjev, pobirala članarino vsako prvo nedeljo v mesecu. Vzemite si to vsi tovariši na znanje, da ne bo treba vsakega posebej opominjati!

Tovariši! Ne bodite malodušni! Naj vas ne muči bojazen, da ne boste dobili dela v prihodnji pomladi, če boste organizirani! Nasprotno! Še trdneje se strnimo in pridobivajmo novih članov! Mi delajmo za organizacijo, organizacija pa za nas! Vse drugo prepustimo oblasti in Bogu, pa ne bomo razočarani. Vedite, da je ZZZD in še bo napravila ogromne pridobitve za zboljšanje gozdnega in žagarskega delavstva naše doline.

Majšperg

Delavci v Majšpergu imajo to srečo, da se jim že zopet zida nova gostilna. Vse izgleda, kakor da gostiln v tem kraju še ni dosti. Vedno znova in znova se pojavljajo ljudje, ki bi radi imeli lažje življenje in to na račun težko prisluženi delavskih denarjev. Nič ne pomislijo na to, da je gostiln v Majšpergu že itak več kot dosti zlasti pa ne pomislijo na to, da delavci tam s svojim slabim zaslužkom ne morejo niti svojih družin pošteno preživljati.

Pošteno delavstvo, organizirano v ZZZD, je na svojem zadnjem sestanku ugotovilo, da je treba storiti vse možne korake, da do otvoritve nove gostilne v Majšpergu ne pride. Zaradi tega bo krajevna organizacija ZZZD v Majšpergu zbrala podpise vsega prebivalstva ter bodo ti podpisi predloženi pristojni oblasti. Oblast pa že sedaj naprošamo, da dovoljenja za novo gostilno v Majšpergu ne izda. Tistemu, ki hoče gostilno otvoriti, svetujemo, da pride za par dni na kosilo h kakim našim revnim delavčevim družini, da bo videl, da delavci rabijo denar za vse kaj drugega prej, kakor pa za podpiranje tistih, ki nočejo delati.

ZZZD je s tem svojim korakom ponovno pokazala, da ona ne skrbi samo za trenutno zboljšanje delavskega položaja, ampak, da ima v vidiku tudi splošno izboljšanje socialnih prilik v Sloveniji.

Rogaška Slatina

Na sestanku, ki se je vršil dne 25. III. nam je naš strokovni tajnik tovariš Rozman Peter iz Maribora v zelo poučnih besedah obrazložil pomen skupnosti in sloge v organizaciji. Spoznali in uvideli smo, da

brez močne organizacije, v kateri mora biti združena delavska skupnost, ne pomenimo ničesar. S posameznim lahko vsak igra komedijo in kakor hitro se posameznik hoče malo dvigniti za svojo pravico, že ga razne grožnje delodajalca zopet prisilijo k molku. Kakor še nikoli poprej je sedaj nad vse potrebno, da se mi Slovenski delavci že enkrat zavedamo, kaj je za nas organizacija in kaj pomeni za nas delavska skupnost. Naša dolžnost je, da privedemo vse, ki še niso stopili v naše vrste, da se z nami pod zastavo Zvezde združenih delavcev borijo za dostojnejše človeško življenje. Prepričani pa bodimo, da žrtve in trpljenje, ki ga prenašamo v organizacijski skupnosti nam bo rodilo nove čase, v katerih bo tudi delavec zastopan kot enako vreden član človeške družbe. Za vse pa naj velja, da brez borbe in trpljenja ne more biti zmage.

Vuhred

Čudno se nam zdi, da je zakon samo na papirju in da gre vsaka reč samo v korist kapitalizmu. Poglejmo pa okoli zaradi pšenice moke; mi je ne dobimo, tudi če bi bil kateri bolan, ali drugi gospodje je imajo cele vreče v zalogi. So tudi nekatere trgovine, kjer se prodaja moka po 12 din kilogram, pač seveda boljšim slojem, ker nižji sloji nimajo toliko denarja in njihov tudi ni toliko vreden, kakor od gospoda. Če je povsod stroga kontrola, zakaj je pa tukaj ni, da bi se vse zaloge pregledale?! Zakaj nam po nekaterih trgovinah ne dajejo koruznega kruha brez kart? Kje je pa tisti peti kilogram moke, ki je predpisan za delavce težkega dela? Ker je povsod tako malo zanimanja za delavstvo, potem ni čudno, da se širi vedno večje nezaupanje, kar gotovo ne koristi ne delavstvu ne državi!

Ze lansko leto smo klicali po pomoči, pa so menda vsa ušesa gluha... Kličemo še enkrat, naj pride takoj železna roka, da ne bo prepozno. Dokler ni delavsko vprašanje rešeno, smo še zmeraj v nevarnosti za propast!

Zveza združenih delavcev v Vuhredu sklicuje svoj redni mesečni sestanek za dne 6. aprila ob 9. uri v prostorih gostilne Zgerm. Pride zastopnik centrale. Vabimo vse člane in naše somišljenike, da se pogovorimo o naših križih in težavah!

Zaurč

Prvi marec je minil. Pričakovali smo viharno gibanje med našimi vinogradniki. In to, kar smo pričakovali, se je tudi zgodilo. Vinogradniki kar protestirajo in zabavljajo, če se upa kateri viničar opomniti svojega delodajalca za višjo plačo. Tako se je zgodilo pred kratkim v naši župniji (za enkrat ne bomo omenili tega delodajalca). Ti gospodje pravijo, da ne morejo plačati višje mezd. Vprašamo te gospode, kako pa bomo potem mi živeli? Zato bi jim priporočali, da bi sami prišli za motiko in delali vsaj en teden. Radovedni smo, kaj bi rekli in koliko bi zahtevali na dan.

Če vinogradniki trdite, da ne morete plačati, potem pa prepustite viničarjem vinograde, ali pa naj jih prevzame banovina! Nam je itak vseeno, ali služimo posameznim gospodom ali pa banovini. Glavno je, da se izvaja uredba viničarskega reda. — Pozivamo vse viničarje, ko napravijo pismene službene pogodbe in jih podpišejo, naj pazijo, da bodo v skladu z uredbo. Zato je ustanovljena pri srezkih načelstvih posebna komisija za pregled službenih pogodb.

Viničarji! Bodimo trdni in zavedajmo se svoje dolžnosti do organizacije, ker ona nas bo poučevala v vseh tozadevnih vprašanjih! Ne dajmo se begati od raznih hujšakcev, kateri nas samo spravljajo v dvome! Zato vsi v pošteno borbo za naše pravice, katere nam pripadajo in ki niso nikakor pretirane!

Preska

ZAHVALA

Delavska zbornica je tudi delavcem iz našega kraja, ki se nahaja v zelo težkem gmotnem položaju priskočila na pomoč z denarnimi podporami, za kar se obdarovani naši delavski socialni ustanovi najlepše zahvaljujemo.

DELAVCI NE POZABITE!

Da je polžid Ljenuš s pomočjo nezadovoljnih petrograjskih mornarjev izvojeval revoluciji zmago in da je pozneje njihov upor, ki ga je povzročilo razočaranje, dal zadušiti s strojnici.

Da si je svoj čas vodila komunistka v Nemčiji Klara Zedkin s svojimi frazami proti buržoaziji zgradila proletarsko vilo v vrednosti 1.200.000 din.

Da je SSSR, ki jo pri nas razni plačanci slavijo kot najzornejšo demokracijo, najhujša strankarsko-klikarska država, kjer 3.000.000 organiziranih komunistov, diktira delovanje in nehanje 180.000.000 prebivalcev.

BELEŽKE

NA NASLOV MARIBORSKE BD

Brezposelne delavke, ki čakajo na podporo po cele ure na poslovalnici Borze dela v Mariboru, so nam pred dnevi javile nezasišano postopanje šefa zoper nameščence. Nameščenci svoje delo komaj zmagujejo in so v pisarni od 7. ure zjutraj do 9. ure zvečer. Pred kratkim je torej šef zelo napadal blagajničarko v pisarni, da se je pred delavkami jokala. Nato jo je poklical še k sebi v svojo pisarno in je tudi tam neka delavka videla, kako je jokala ter je baje pred njim padla na tla. Takega postopanja mora biti enkrat konec! Naša odločna zahteva je, da se tega šefa premesti. Čeravno niso nameščenci njegovega prepričanja, je vendar tako ravnanje z njimi vse obsodbe vredno. Imamo priče na razpolago, da se večkrat delavci sami zgražajo nad takim postopanjem šefa z nameščenci, ki vršijo zelo naporno službo. Prisiljeni smo, da to stvar javno objavimo, da se napravi enkrat red.

»SLABI ŽIVCI«

»Delavski pravici« pa živci ne dajo miru, zmeraj jo nekaj trga, vkljub temu, da mi molčimo, ker molčati in delati je najboljša. »Delavska pravica« še zmeraj žaluje za bivšimi marksisti in piše, da je bila prej pisarna DZ zmeraj bolj obiskana, ko so še bili gospodarji, kateri nimajo danes več pravice. Mi bi temu dopisniku svetovali, naj pride v Maribor na Ekspozituro DZ, pa se bo kar začudil, ko bo videl prazno pisarno, saj vemo, da gospode boli, ko vidijo, da nihče ne zahaja na DZ, ampak hodijo vsi, ki so pomoči potrebni, gor v tretje nadstropje, kjer kraljuje JSZ. Mislimo, da smo s tem dovolj povedali, da naj gospodje rajši molčijo in delajo, da bo imelo delavstvo od tega kaj korist, kakor to delajo nekatere njihove članice, ki se res ravna po nauku krščanskih načel, ki pravi: »Ljubite svoje sovražnike«. Sedaj ni čas za napade! Mi še dolgo nismo odgovarjali »Delavski pravici«, ker pa napadi ne prenehajo, smo bili prisiljeni, da odgovorimo.

Sicer pa se je tukaj samo pokazala stara praksa, da tisti, ki veliko govori in piše, zelo malo naredi. Naše pošteno stavbinsko delavstvo bo na vse te napade odgovorilo samo s tem, da se bo še bolj oklenilo ZZZD, ki res dela na tem, da se izboljša njegov položaj.

V ČEM JE REŠITEV, ALI KAKO »DEL. PRAVICA« SNUBI DELAVSTVO

»Delavska pravica« z dne 21. t. m. pri naša uvodnik pod naslovom »V čem je rešitev«, kjer z njej lastno zgovornostjo dokazuje krivdo in grehe kapitalizma.

Pravi, da se mora novi, pravičnejši družabni red postaviti na nove temelje, ki »morajo biti v skladu z načeli, ki jih je Bog postavil takoj ob ustvarjenju in jih še ponovil v dekalogu«.

To je jako previdno povedano in s tem pridržuje popolno svobodo v tolmačenju teh načel danes.

Novi družabni red ne sme biti kompromis s starim redom. Kdor hoče tako delati, zavaja delavstvo od končnega cilja in ga uspava.

Edina rešitev je seveda v »svobodni delavski organizaciji«, kar je prav gotovo edina najbrž JSZ. Pri tem se enkrat izjemoma sklicuje na papeža Leona XIII., ki je priporočil delavska društva v svoji okrožnici »Rerum novarum«.

Toda ob besedah o kompromisarstvu bi se naj članar nekoliko zamislil, kakšno stališče je večkrat zavzemala »Delavska pravica« do marksističnega koncepta družbe.

Vprašujemo, kako spravlja »Delavska pravica« v sklad »krščanske temelje nove družbe«, ki so jih po vsaki zdravi pameti edino in najbolj poklicani tolmačiti papeži, Kristusovi namestniki na zemlji, in razne marksistične zmote, ki jih pod »krščansko« firmo večkrat podaja »Delavska pravica«?

Kako misli »Delavska pravica« o velikih papeških delavskih okrožnicah »Rerum novarum« in »Quadragesimo anno«, v teh so namreč podani edini pravi krščanski temelji novega, pravičnejšega družabnega reda?

Ce že prizna Delavska pravica« papežovo avtoriteto, kadar govori o delavskih družtvih, naj jo prizna brezpogojno in popolnoma tudi takrat, kadar govori papež o cilju teh družtev. Ta cilj je, da oživijo krščanski stanovski družabni red.

Tu je na mestu načelna jasnost in brezkompromisnost, ne pa razmišljanja o dobrih straneh marksizma.

Drugače pa je tako pisanje samo lim za še verno delavstvo.

KAJ VSE VE »DEL. POLITIKA«

V soboto 22. marca je »Delavska politika« prinesla uvodnik »Prisilne strokovne organizacije.« V članku pi-

Tečaji Delavske zbornice

V nedeljo dne 30. marca sta se vršila v Sevnici in Murski Soboti delavska socialna tečaja ki ju je priredila Delavska zbornica v Ljubljani.

Delavstvo je prišlo od blizu in daleč, da prisostvuje tečajema in poglubi svoj strokovno izobrazbo.

V Murski Soboti se je pričel ob pol 10 uri in je bila najprej izvoljena predsednica tov. Celec Irma, ki je otvorila tečaj in podala besedo predsedniku Zveze poljedelskega delavstva g. Kerecu. Ta je navzoče bodril, da naj kljub sedanjim izrednim časom vztrajajo v ljubezni do domovine in zlasti v svojem delu v strokovnih pokreth, kjer se udeležujejo. Vsi navzoči so izvajanja g. Kereca burno pozdravljali. Za njim je govoril strokovni tajnik tov. Horvat ki je navzočim pojasnil potek zadnjih pogajanj z stavbinskimi delodajalci kar je zlasti zanimalo stavbinske delavce, katerih je bilo navzočih čez 60.

V imenu Delavske zbornice v Ljubljani je govoril o nalogah in delu te institucije tov. Jan Maks. Naglasil je da se Delavska zbornica pod sedanjou upravo izredno trudi za izboljšanje socialne zakonodaje, za podporo brezposelnim v okvirju proračunskih možnosti, dalje posreduje v mnogih mezd-nih akcijah in sporih, skrbi pa tudi za

delavsko prosveto in delavsko strokovno izobrazbo. Za njim je referiral še tov. Arnšek Jože vodja Ekspoziture Delavske zbornice v Celju, ki je govoril o socialni zakonodaji ter je navzočim tolmačil določbe zakona o zaščiti delavcev, zakona o zavarovanju delavcev ter postopka pri podeljevanju podpor Borz. dela. Tudi izvajanja teh dveh referentov so navzoči vzeli z odobravanjem na znanje in so jima z velikim zanimanjem sledili.

V Sevnici je otvoril tečaj točno ob napovedani uri tov. Obrč Anton. O socialni zakonodaji je imel obširen in zelo poučen referat tov. Breznik Albin, ki je podal točen pregled vseh pozitivnih in pa tudi negativnih strani naše socialne zakonodaje ter naznačil vsa zakonita pota in sredstva za odpravo njenih nedostatkov. Za njim je govoril o delavskih strok. organizacijah in socialnih institucijah tov. Pirih Milko, katerega jedrnate besede so zapustile v poslušalcih, ki so docela napolnili dvorano Slomškovega doma, zelo globok vtis.

Oba tečaja sta torej vsestransko lepo uspela in je delavstvo v Sevnici kakor v Murski Soboti svoji zbornici hvaležno, da mu omogoča priredbo takih poučnih tečajev.

Za in proti stavkam

Srbski industrijci so na zadnjem zasedanju svoje industrijske zbornice obravnavali vprašanje delavskih stavk. Seveda so se izjavili proti stavkam. Pravijo: Odrejene so minimalne mezde, istočasno pa so postavljene tudi maksimalne cene življenjskim potrebščinam. Zato za stavke ni nobenega zadostnega razloga več. Tako kapitalisti. Mi pa pravimo sledeče:

Tudi mi smo proti stavkam. Delavstvo izgublja z njimi delavne dni. Država zgublja ob stavkah delovne moči. Delavstvo se razburja. Levičarski elementi jih izrabljajo v svoje temne namene. Vse to je res. Res pa je tudi, da so minimalne mezde prenizke. Z njimi ne more dostojno živeti delavec samec, še manj delavska družina. Kapitalisti pa še teh minimalnih mezd v mnogih slučajih ne plačujejo. Poleg tega podjetja briskirajo tudi vse določbe ostale socialne zakonodaje. Še danes prejemamo poročila, kako delavci garajo za 1.50 Din za 2.— Din na uro. Še danes

delodajalci protizakonito odpuščajo organizirano delavstvo samo radi tega, ker hoče v organizaciji braniti svoje pravice. Še danes ga izrabljajo duhovno in telesno. S finančnimi sredstvi izigravajo zakonita določila in ustvarjajo med delavnim ljudstvom s svojo krivičnostjo najboljše osnove za zasedranje boljše viza.

Tako enostavno s prepovedjo stavk torej ne gre in ne sme iti. Samo na ljubo kapitalistom jih ni mogoče prepovedati. Treba je nasprotno, da se kapitalu postavi državnega nadzornika, razsodnika ali komisarja, ki bo prav ščitil v podjetju tudi delavske pravice. Šele potem, ko bomo enakopravni delavci in delodajalci, šele potem, ko bo gaženje zakonitih delavskih pravic onemogočeno, tudi delavstvo pristaja na to, da se stavke onemogočijo. Dokler pa tega ni, pa delavstvo že naprej protestira proti vsakim poizkusom omejiti ga v njegovih priborjenih pravicah.

Lesno delavstvo za okvirno kolektivno pogodbo...

Lesna gozdarska industrija se je v zadnjih letih pri nas v Sloveniji posebno močno in uspešno razvijala tako v Savinjski dolini kakor po raznih krajih Dolenjske. V zadnjem času se je zelo močno in zadovoljivo razvijala tudi na Gorenjskem.

Na Dolenjskem živijo v nekaterih krajih isključno skoraj samo od lesne industrije in obrti.

Ko v naglici pregledujemo naše narodno gospodarstvo nam takoj padejo v oči velike postavke, kakor tudi velik vpliv lesne in gozdarske industrije.

Delavstvo te stroke je zelo nizko plačano.

Zveza združenih delavcev je delala po svojih najboljših močeh, da dvigne mezde in uredi delovno razmerje s kolektivnimi

pogodbami. V podjetjih kjer je bilo delavstvo organizirano, se je to še dalo urediti. V vseh ostalih podjetjih, kjer delavstvo ni bilo organizirano so delovne razmere neurejene, in čakajo kdaj se bo delavstvo zganilo in zahtevalo svoje pravice.

Organizirano delavstvo je izrazilo željo, da se pokrene akcija za sklenitev enotne kolektivne pogodbe, za žagarsko in gozdno delavstvo.

Upamo da bo delavstvo pravilno razumelo misel in poziv organiziranega delavstva, in to tako, da se čimpreje organizirajo še ostali delavci, ker le na ta način, bo misel za sklenitev enotne kolektivne pogodbe prodrla.

Delavci, v vaših rokah je vaša bodočnost. Zato organizirajte se v Zvezi združenih delavcev!

še, da je na merodajnem mestu predložen osnutek za finančni zakon, ki vlapoblastil za razpust vseh še obstoječih delavskih strokovnih organizacij in proglasitev ene edine za prisilno delavsko organizacijo. Ta bi bila dedinja premoženja razpuščenih organizacij. Vsak delavec bi moral biti član v njej, vodstvo pa naj bi bilo imenovano. Zaupnike v tovarnah bi potem določala uprava te organizacije. — Delavske zbornice bi postale podrejen organ prisilne organizacije.

»Del. politika« pravi, da se vrše že tudi posveti in pogajanja med HRS-om in med Jugorasom.

Predlagatelj gornjega osnutka forsirajo tudi ustanovitev posebne delavske banke. V njo naj bi se stekal denar vsega socialnega zavarovanja, Borz dela, Delavskih zbornic in prisilni svobodni prav tako kakor proti diktaturi.

»Delavska politika« se ramo ob ramih z »Delavsko pravico« upira tem novim načrtom. To razumemo in nikomur ne zamerimo. »Delavska politika« še posebej poudarja, kako važna je za delavsko borbo svobodna delavska organizacija. Pravi, da »prisiljena reč ni dobra.« Mi pa se ob tem spominjamo neprestanega terorja marksističnih organizatorjev po naših tovarnah, s katerim so delavstvo na najrazličnejše načine protizakonito silili v svoje vrste.

Mi imamo o svobodji in nasilju svoje krščansko pojmovanje. Prav tako imamo pojmovanje o svobodnih in prisilnih delavskih organizacijah. O tem bomo napisali nekaj načelnih misli za prihodnjo številko našega glasila. Danes samo rečemo, da smo proti nebrani svobodji prav tako kakor proti diktaturi.

Svet v frontah

Bojišča so v preteklem tednu precej oživela. Na zahodu letalsih napadov velikega obsega sicer ni bilo ne z ene in ne z druge strani, pač pa so se razvili hudi boji na morjih v okviru tako imenovane »bitke za Atlantik«, v kateri hoče Nemčija onemogočiti angleškim ladjam svobodno pomorsko pot do severne in juž. Amerike. Po priznanju iz obeh taborov so bili napadeni na morjih številni pomorski prevozi in je število potopljenih ton doseglo višino, ki jo do sedaj v tedenskih skupnih pregledih angleške mornarice še ni imelo. Borba je šele v začetku.

V Albaniji je vladala ves teden sorazmerna tišina, letalstvo se je na obeh straneh udestvovalo. Grška poročila napovedujejo nove večje boje v bližnji bodočnosti.

Na sredozemskih bojiščih so bili zelo živahni razvoji. Na sredozemskem morju samem so angleške pomorske in letalske sile napadale nasprotnikove pomorske prevoze. Nemška letala so pa napadla Malto.

V severni Afriki so nemško-italijanske čete zasedle naselbino El Aghelle na meji med Libijo in Tripolitanijo, do katere so Angleži pri svoji ofenzivi v Cirinejki prišli. V vzhodni Afriki so imeli Angleži dva večja uspeha. V Eritreji so po več tedenskem obleganju zavzeli trdnjavo Keren in s tem dejansko že osvojili Eritrejo, kajti sedaj ni pred njimi več nobenih ovir.

V Abesiniji so čete, ki prodirajo z juga navzgor, zasedle že Harar in s tem dosegle že železnico iz Džibutija v Addis Abebo. Abesinski četniki pa se pojavljajo po vsej zahodni in severni Abesiniji.

Med Sovjetsko zvezo in Turčijo so bile izmenjane izjave, da Sovjetska zveza Turčiji ne bo delala nobenih neprijetnosti, če bi bila Turčija napadena od kakšne tretje države in bi se morala braniti. Ta sporazum tolmačijo kot okrepitev položaja Turčije, ki je angleška zaveznica in kot prvi znak za preokret sovjetske politike na Črnem morju.

V Berlinu se nahaja na obisku japonski zunanji minister Macuoka, ki je prišel v Evropo, da se posvetuje o nalogi, ki naj jo v okviru trojne zveze prevzame Japonska na Tihem morju za primer, če bi trojna zveza smatrala ameriško pomoč Angliji kot udeležbo Sev. Amerike v vojni.

V Ameriki smatrajo Macuokovo potovanje v Evropo kot znamenje, da se mora Amerika sama pripraviti na nove naloge, ki jo čakajo na Tihem morju. V spoznanju te resnice drvi Amerika s pripravami za vojno dalje. Ta teden je Roosevelt podpisal zakon, s katerim dobiva njegova vlada na razpolago 14 milijard dolarjev (1.000 milijard din) za nabavo orožja za svojo oboroženo silo, kakor tudi za Anglijo in njene zaveznike.

DOMAČE NOVICE

Najvažnejši notranje politični dogodek preteklega tedna je bil za našo državo nastop vlade Nj. Vel. kralja Petra II. V petek zjutraj smo zvedeli, da se je zgodilo nekaj velikega. Belgrajski radio je od časa do časa ponavljal razglas kralja Petra II. vsem Srbom Hrvatom in Slovincem, v katerem oznanja, da se je v teh težkih časih odločil prevzeti kraljevsko oblast v svoje roke, da so kraljevski namestniki dobro razumeli njegove »obude in so takoj iz lastnega nagiba odstopili. Naročilo za sestavo nove vlade je dal kralj Peter II. armadnemu generalu Dušanu T. Simoviču, ki je kmalu nato sestavil novo vlado, v kateri zastopata Slovence predsednik dr. Fran Kulovec kot gradbeni minister, dr. Miha Krek pa kot minister brez listnice. V novi vladi so še radikali, Hrvati so obdržali stara mesta, srbski demokrati, zemljoradniki, muslimani, JNS in nekatere druge manjše politične skupine. — V petek popoldne je nato Nj. Vel. kralj Peter II. pred patriarhom srb. dr. Gavrilom ter pred najvišjimi zastopniki državnih oblasti položil slovesno prisego, nato pa se udeležil svečane službe božje v saborni cerkvi. — Ko je ljudstvo zvedelo za to veliko in važno spremembo, so kakor na en mig raz vseh hiš po državi zaplapolale državne zastave, po mestih so se zgriniale na ulice množice ljudstva, zlasti mladine, da bi na ta način pokazali svojo vdanost in ljubezen do mladega kralja. Vsa društva in ustanove so imele slavnostne seje in v Belgrad je začelo deževati vdanostnih izjav ter brzojav. Lahko rečemo, da se je ob nastopu našega mladega kralja zbralo okoli njega vse ljudstvo ter na ta način dokazalo svojo ljubezen do kralja in domovine. — Predsednik vlade general Dušan T. Simovič je dal po prvi vladni seji časnikarjem izjavo, v kateri pravi, zakaj je »prišlo do sprememb in pove, da hoče njegova vlada red na znotraj in mir na zunaj. Glede odnosov do naših sosedov pravi, da hočemo tudi v bodoče ostati z njimi v miru in prijateljstvu. Kraljevski namestniki so odstopili. Nj. Vis. knez Pavle je na lastno željo s svojo družino zapustil Belgrad in odotoval v Atene.